Eske Willerslev er ikke i tvivl: Den totale forskningsfrihed giver de beste resultater

FORSKNINGSPRIS

For sit mangeårige bidrag til forskning i menneskelig evolution modtager professor **Eske Willerslev** nu Olav Thon Stiftelsens internationale forskningspris. Med prisen følger 5 millioner norske kroner.

Prisvinderen udvælges i international konkurrence, og Eske Willerslev modtager prisen for sin fremragende og originale forskning, der i flere henseender har rykket ved vores forståelse af menneskets genetiske ophav samt ikke mindst den evolutionære oprindelse af en række hjernesygdomme.

Hans forskning har også kastet betydelige bidrag af sig til fag som medicin, økologi, arkæologi og miljøvidenskab.

»Jeg er megastolt over at modtage den her pris. Man skal tænke på, at jeg har konkurreret med stærke og dygtige forskere fra hele verden, så at blive udtrukket af den bunke – det er fantastisk«, siger han.

> Det var en kæmpe øjenåbner at give folk friheden til at forfølge det, der virkelig interesserer dem

Eske Willerslev kickstartede sin karriere med studier i Sibiriens ødemark og står i dag i spidsen for Lundbeckfondens Center for Geogenetik på Globe Institute ved Københavns Universitet.

PRISVINDER. Eske Willerslev indledte sin karriere i den sibiriske ødemark. Han har netop vundet en forskerpris på 5 millioner norske kroner. Arkivfoto: Linda Johansen

Han betragter prisen som »en kæmpe ære og anerkendelse af centerets arbejde«, siger han.

At blive topforsker kræver talent, hårdt arbejde og et sundt forskningsmiljø – og det helt afgørende er forskningsfrihed, mener Eske Willerslev.

Da Center for Geogenetik oprettedes i 2010, blev det støttet af Danmarks Grundforskningsfond og Lundbeckfonden. Bevillingerne var ifølge Eske Willerslev de vigtigste i hans liv. De gav ham mulighed for at forske i de ting, han syntes var interessante – og mulighed for at skifte forskningsretning undervejs, uden at nogen spurgte hvorfor, når han mente, det var det rigtige at gøre.

»De gav mig maksimal frihed. De sagde grundlæggende, at jeg skulle lave god videnskab i 10 år, og at de i øvrigt ville lade mig være i fred imens. Det var fantastisk«, siger han.

»Jeg er ikke i tvivl om, at total forskningsfrihed er det, der genererer den bedste forskning for pengene og dermed også det største udbytte for samfundet. Det er et budskab, som desværre ikke synes at have meget politisk bundklang«.

DA ESKE WILLERSLEV selv blev professor i en alder af bare 33 år, styrede han sin forskning efter selv samme princip: frihed.

Nogle af hans daværende kollegaer ville kun have folk ind, der ønskede at forske specifikt i lige præcis de emner, der karakteriserede forskningsgruppen.

»Mit udgangspunkt var, at jeg var ligeglad med, hvad folk forskede i, så længe de gik op i det. Så jeg endte med at lære så meget nyt og lave artikler og projekter med engagerede og dygtige folk om ting, som jeg som udgangspunkt vidste meget lidt om, men undervejs lærte meget om. Vi slog vores forskellige forskningsbaggrund sammen, og i nogle tilfælde fik vi Science-artikler på det«, siger han.

»Det var en kæmpe øjenåbner at give folk friheden til at forfølge det, der virkelig interesserer dem. De arbejder meget, og de er glade. I modsætning til de gange, hvor jeg har forsøgt at stoppe et projekt ned i halsen på nogen, som i virkeligheden ikke rigtig interesserede dem«.

SOM ERFAREN forsker og professor mener Eske Willerslev også, at det er nødvendigt at hjælpe de unge studerende. Listen over ph.d.- og postdoc-projekter, han har vejledt, fylder flere A4-sider, og han har ingen intentioner om at stoppe foreløbig.

»En del af min opgave er at skabe rammer og muligheder for, at forskningstalenter kan vokse frem. De unge forskere kommer med forfriskende indspark udefra, og det gør, at arbejdet med løsning af forskningsopgaverne bliver ved med at være kreativt og interessant. De unge forskere holder mig mentalt ung«, siger han.

Prisen fra Olav Thon Stiftelsen blev første gang uddelt i 2013, og det skrives i begrundelsen, at den danske topforsker netop har markeret sig ved at etablere nye tværfaglige forskningsfelter. *Pol.*

MINDEORD

■ Lars Thomassen, Vagn Henriksen og Svend Sieling skriver mindeord om bestyrelsesformand **Bjarne Egedal**, Hørsholm, 80 år:

Ved Bjarne Egedals bortgang efter kort tids sygdom var det en af reklamebranchens 'tunge drenge', der forsvandt. Men mindet vil vedblive med at lyse, så længe der er nogen til at mindes hans vidtfavnende og markante personlighed.

Bjarne Egedal var kendt i brede kredse som af en af branchens store købmænd. Han havde instinkt for forretning og forstod til fulde det basale princip, at en god handel bør være fordelagtig for begge parter. Det kom blandt andet til udtryk ved en unik evne til at knytte stærke personlige bånd til de mennesker, han omgav sig med, det være sig såvel private venner som forretningspartnere, medarbejdere og kunder, indbefattet en international kontaktflade.

Hans hæderlighed var ikke til fals, han var indbegrebet af ordentlighed, og derfor havde han 'many friends in business'. Han var fleksibel, havde stor empati, og man kunne komme langt med ham, men gik nogen over stregen, kom hans temperament i kog om end ofte maskeret bag et smil. Det var ikke for ingenting, han bar tilnavnet 'Bomberen'.

Og Bomberen lagde æg i adskillige kurve, hvorved hans format viste sig på flere planer. Ikke mindst kræver det stor menneskelig forståelse at kunne samle de værste konkurrenter i fælles projekter.

Eksempelvis fik han uddannelsen af danske reklamefolk op at stå og formaliseret, da han i 1980'erne var med til at grundlægge DRB Skolen.

Herefter var han drivkraften, der samlede de samme konkurrenter i Dansk Media Indeks, Rutinecentralen, Reklamedata og Reklameforum. Siden førte det til oprettelsen af TMP, OMD, Networkers/Framfab, et samlet netværk af virksomheder, der ellers lå i skarp konkurrence på kreativitetsparameteret.

Jo, Bjarne forstod at sprede sit talent og samle folk til fælles formål. På den måde havde han mange 'børn' i branchen, både i form af konkrete projekter og tobenede eksistenser, som han tog under sine beskyttende og loyale vinger.

Helt naturligt blev Bjarne også i mange år valgt til formand for Danske Reklamebureauers Brancheforening.

Bjarne kunne slå ud med armene i gavmildhed og generøsitet, men var også sparsommelig efter den gamle skoles principper og med et professionelt forhold til penge: Hvis lyset brændte uden gavn, gik han rundt og slukkede det, papir burde bruges på begge sider, og hvis en clips lå og flød på gulvet, samlede han den op. Han mestrede således den gamle kunst at spare på skillingen og til gengæld lade daleren rulle, når det gjaldt et godt gilde.

Hans sammensatte karakter havde også den side, at han kunne være sprudlende morsom.

Mange vil huske, hvordan han i festlige sammenhæng var selvskrevet som entertainer eller toastmaster. Med andre ord: Bjarne var en seriøs alvorsmand, som besad en gudsbenådet humor, der kunne få folk til at grine i flok. Ikke mindst når han spillede julemand og gav alle et kærligt hib og et øgenavn med på vejen, så man skulle tro, at han havde et helt kartotek inde i hovedet.

Karrieren begyndte for alvor, da Bjarne startede som kontaktperson på det legendariske reklamebureau Lund & Lommer, hvor han siden blev direktør. Herfra tog det fart.

I 1996 blev han udnævnt til ridder af Dannebrog. Bjarne Egedal efterlader sig hustruen Lisbeth, sammen med hvem han fik set det meste af verden.

Nu er en stor personlighed stået af.

SKAK

Svaghedstegn

Kandidat-turneringen genoptages den 19. april i Jekaterinburg. Stilling: 1-2. I. Nepomniachtchi og M. Vachier-Lagrave 4,5 af 7 3-6. F. Caruana, A. Giri, Wang Hao og A. Grischuk 3,5 7-8. Ding Liren og K. Alekseenko 2,5. Flere af spillerne har vist svaghedstegn i 'Corona-tidens' online turneringer. Det gælder også Magnus Carlsen, der har helt til november, før han skal forsvare titlen mod vinderen i Jekaterinburg. Til den tid taber han næppe som her i Opera Euro Rapid:

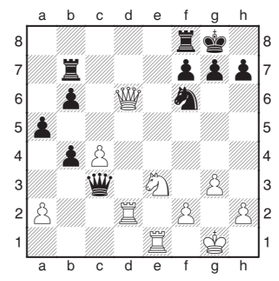

Hvid trækker - se træk 23
D. Dubov – M. Carlsen
1.d4 Sf6 2.c4 e6 3.Sf3 b6 4.g3 Lb7 5.Lg2 Lb4+ 6.Ld2 c5 7.Lxb4 cxb4 8.0–0 0–0 9.Sbd2 a5 10.Te1 d6 11.e4 Sfd7 12.De2 e5 13.Tad1 Sc6 14.Sf1 Df6 15.Se3 Sxd4 16.Sxd4 exd4 17.e5 Dxe5 18.Lxb7 Ta7 19.Dg4 Sf6 20.Dxd4 Txb7 21.Dxd6 Dxb2 22.Td2 Dc3 23.Sd1 Truer Dc3 og Dxf8+! **23...Te8 24.Txe8+ Sxe8 25.Sxc3 1–0**

SUNE BERG HANSEN
skak@jppol.dk

BRIDGE

Godt kæmpet

NS havde ikke system til at standse i 2 Sp i dagens spil, og så måtte spilfører smøge ærmerne op.

	Ø. ØV ♠ K 7 6 5 ♥ B 6 5 ♦ 6 5 ♣ E K 4 3	
♠ B 10 ♥ K 8 7 ♦ D B 10 9 8 ♣ 7 6 5	N V Ø S	♠ 9 8 ♥ E 10 9 ♦ E K 7 ♣ D B 10 9 8
	♠ E D 4 3 2 ♥ D 4 3 2 ♦ 4 3 2 ♣ 2	

Øst	Syd	Vest	Nord
1 Kl	1 Sp	pas	3 Sp?
pas	pas	pas	

Efter en indmelding bør man spille med, at overmelding i fjendens farve viser 10+ med støtte. Syd lover ingen herregård ved at glide ind med 1 Sp uden for zonen, så det er for hidsigt, hvis svarhånden brøler på 3-trækket, hver gang den har støtte og en halv snes point. I det aktuelle spil anbefaler vi derfor, at Nord melder 2 Kl for at vise en god hånd med støtte, og så kan Syd lægge sig i 2 Sp, der viser, at indmeldingen ikke var alvorligt ment.

Nu gjaldt det dog 3 Sp med klør ud. Der er fire røde toptabere, og hvis man selv åbner hjerterfarven, skal man af med tre stik i farven. Syd spillede godt ved at tage udspillet med Kl K og trumfe en klør hjem i stik 2. Så fulgte en høj trumf fra hver hånd, og da de sad rundt, var spilfører på den grønne gren. Han endte på bordet og trak Kl E med ruder af og trumfede den sidste klør hjem. Spilfører gik fri i ruder, så modspillet måtte åbne hjerterfarven eller spille til dobbeltrenonce.

BRUUN/BLAKSET
bridge@jppol.dk

I DAG

70 **Jan Pedersen** Professor, dr.jur., jur.dr.h.c., Risskov

Skatteret siges at være et af de mere komplicerede felter inden for juraen. Men det var den bane, Jan Pedersen tidligt i sin karriere valgte, og det har han ikke fortrudt.

»Hvor har jeg været heldig at lande på den hylde, der står skat på«, har han tidligere sagt til Århus Stiftstidende.

Det vil være for omfattende at beskrive hans forskelligartede opgaver, men hans arbejde har i det store hele taget udgangspunkt i forskning og undervisning på Juridisk Institut på Aarhus Universitet.

Foruden at bære titlen professor, dr. jur. har han en vis stolthed over sin æresdoktortitel jur.dr.h.c. fra Lunds Universitet i Sverige. Titlen blev tildelt ham for hans forskningsbidrag til nordisk skattevidenskab og hans værker om den juridiske bedømmelse af skattespekulation.

Jan Pedersen fremhæver selv, at undervisningen af landets kommende jurister giver ham stor glæde, og ifølge interviewet i Århus Stiftstidende begyndte han allerede at undervise yngre studerende, før han selv afsluttede uddannelsen.

Han indledte sin karriere med en stilling som advokatfuldmægtig, og snart kunne han kalde sig advokat med møderet for landsretten. Sideløbende fortsatte han med at undervise på universitetet. Efter nogle år som advokat vendte han tilbage til universitet på fuld tid og helligede sig forskning og undervisning.

Han afviser i øvrigt, at nutidens unge skulle være dovne, uoplyste og uengagerede. »Det er ikke tilfældet for de unge, jeg møder«, siger han.

90 **Jørgen Skovbæk** Fhv. sekretariatschef, agronom, Bagsværd

Jørgen Skovbæk voksede op i et engageret bondehjem ved Faxe Ladeplads. Efter realeksamen og praktisk landmandsuddannelse, højskole og militærtjeneste blev han i 1956 agronom efterfulgt af specialeksamen i landbrugets økonomi, historie og politik.

Egentlig var det planteforædling, der interesserede ham, men han blev i stedet optaget af, hvordan det landbrug, han var vokset op med – dengang det ubestridte hovederhverv – kunne videreføres under efterkrigstidens udfordringer med mekanisering, internationalisering og industrialisering. Det førte til 40 års ansættelse i landbrugsorganisationerne i Axelborg, heraf som administrativ leder af den største landmandsorganisation, Landboforeningerne, fra 1966 til 1996.

I kraft af sin stilling har han deltaget i alle afgørende landbrugspolitiske forhandlinger fra 1957 til 1996 med i alt 8 statsministre fra H.C. Hansen til Nyrup Rasmussen og med 12 landbrugsministre fra Jens Smørum til Henrik Dam Kristensen.

Et summa summarum på hans karriere får man i et festskrift ved hans pensionering. Her skriver daværende departementschef i landbrugsministeriet Nils Bernstein, at Skovbæk var kendt for at kombinere viden, engagement og evne til at skabe brugbare løsninger baseret på velforberedte analyser og med forslag, der ikke snævert fokuserede på landbrugets forhold, men også tilgodeså bredere samfundsinteresser.

I MORGEN

60 **Saul Zaks** Dirigent, musiker, Risskov

Saul Zaks stammer fra Buenos Aires i Argentina, og på sin hjemmeside beskriver han sig selv som ikke bare dirigent, men også komponist, musiker og stifinder. Han lægger vægt på at kunne kommunikere på mange sprog. Ikke bare musikkens, men også spansk, hebraisk, dansk og flere endnu.

At dirigere handler for Saul Zaks om at skabe kommunikation, og hans motto er 'Dirigent – menneske – samarbejde'.

Zaks, der er konservatorieuddannet i Jerusalem og Aarhus, bruger meget tid på at lede workshops. Ikke kun om det at lede og dirigere, men også, som argentiner, om tango. Han er kunstnerisk leder af den internationale ungdomsmusikfestival Summa Cum Laude i Wien, hvor han også leder Misatango Choir Festival. Herhjemme dirigerer han Syddansk Universitets Kammerkor og Symfoniorkester.

Han har tidligere dirigeret koret af musikstuderende ved universitetet i Aarhus, hvor han bor, og han har flere gange været nomineret til en Grammy for sit arbejde med tangoens musikalske univers.
Thomas Michelsen

70 **Finn Østrup** Fhv. professor, dr. merc., Klampenborg

Finn Østrup blev cand. polit. i 1976 og arbejdede derefter gennem nogle år i Udenrigsministeriet og Økonomiministeriet, blandt andet som finansattaché ved den danske EF-repræsentation i Bruxelles og som ministersekretær. Fra 1990 og frem til udgangen af 2019 har han været ansat ved Handelshøjskolen i København, nu Copenhagen Business School, fra 2008 som professor. I 1995-96 var han gæsteprofessor ved University of Essex i England. Han blev dr.merc. i 2002.

Finn Østrup har forsket særlig i international økonomi og i finansielle forhold. Han har skrevet 11 bøger og et stort antal artikler i danske og internationale tidsskrifter. Han er netop aktuel med bogudgivelsen 'Fornyelse eller kollaps?' skrevet sammen med to kolleger. I bogen diskuterer forfatterne svaghederne ved det danske politiske og administrative system og fremlægger 22 konkrete forslag til forbedringer.

Og flere bøger er på vej. Han har netop færdiggjort to omfattende bogmanuskripter med beskrivelser af de danske finanskriser.

Finn Østrup har siddet i flere regeringsudvalg og bestyrelser, blandt andet som næstformand i ejendomsomsætningsudvalget og som medlem af udvalget om finanskrisens årsager. Han har hyppigt optrådt i medierne, hvor han er kendt for at sige sine mening. I årene op til den seneste finanskrise advarede han om overbelåningen og om boligprisstigningerne.

RADIO

P1 - efter kl. 18 kun digitalt

05.00 Radioavisen
05.03 Kortsluttet: Vand i kælderen
06.05 P1 Morgen
09.05 Slotsholmen
10.03 Vildt Naturligt
11.03 Tal til mig – med Iben Maria Zeuthen. Hvorfor tror du på Gud? Ugens gæst fortæller om det øjeblik der blev afgørende for hans eller hendes tro. Et program om troen, tvivlen og skæbnen.
12.00 Radioavisen. Bliv opdateret på de seneste nyheder fra ind- og udland.
12.15 P1 Debat. Hver dag tager P1 et af tidens aktuelle spørgsmål og sætter det til debat i tre kvarter med eksperter, politikere og interessenter. Lytterne er velkomne til at komme med indspark til debatten på telefon 7021 1919.
13.03 Radiofortællinger: Kærlighed og fald. Marie lever det vilde frie liv – indtil hun møder Jakob, og hele hendes singleidentitet sættes på prøve. Men alt går godt, indtil Jakob falder ud fra 5. Sal. En fortælling om kærlighed.
13.33 Kvinder i krig 4:7 – "En chef står ikke bare og tuder". I 2002 går Danmark i krig i Afghanistan, og det er første gang danske kvinder bliver sendt i aktiv kamp. Oberst Charlotte Wetche er i hårde ørkenkampe i Helmandprovinsen, og som chef for 170 danske soldater skal hun holde hovedet koldt, selv når det værst tænkelige sker. Sprogofficer Anne-Cathrine Riebnitzsky bruger sin position som kvindelig soldat til at lære de lokale afghanske kvinder at kende, hvilket mange af hendes mandlige kolleger har svært ved at se pointen i. Men stemningen vender, da hun en dag får et vigtigt tip fra en afghansk kvinde. Charlotte Wetche, oberst og tidl. eskadronchef i Afghanistan. I redaktionen: Anne Pilegaard Petersen. Mix: Mikkel Rönnau. Produceret for DR af Filt Cph.
14.03 Kulturen på P1. Kulturen på P1 er programmet, der oplever kulturen med både hjerte og hjerne og åbner døre til begejstring, indsigt og eftertanke.
16.05 Orientering
18.05 P1 Debat
18.50 P1 anbefaler
18.55 Nyheder fra Grønland på dansk
19.03 Radiofortællinger: Kærlighed og fald
19.33 Kvinder i krig 4:7 – "En chef står ikke bare og tuder"
20.03 Vildt Naturligt
21.03 Tal til mig – med Iben Maria Zeuthen
22.03 Orientering
00.05 Slotsholmen
01.03 Kulturen på P1
03.03-05.00 Orientering

P2 - indtil kl. 18 kun digitalt

05.00 Radioavisen
05.03 P2 Klassisk
07.05 P2 Morgenmusik
08.05 Morgenandagten
08.25 P2 Morgenmusik
09.05 Morgensang med Kaya og Ole
09.20 P2 Morgenmusik
10.03 Hej P2 – Hvad væggen viser
12.00 Radioavisen
12.15 Aftryk – Frihed er det bedste guld
14.03 Klassisk Mix
16.05 Udsigten
18.05 Foyeren. Direkte musik- og kulturprogram, der giver perspektiv på tiden og livet lige nu, og bringer dig tæt på en begivenhed i den klassiske musikverden.
19.20 P2 Koncerten – Mozart & Salzburg. En mand og en by der bare ikke kan skilles ad. For eksempel havde byens prestigefyldte festival næppe eksisteret uden sit berømte bysbarn. I 2020 havde festivalen 100-års jubilæum, og på trods af coronaen lykkedes det at gennemføre blandt andet denne koncert, som hylder Mozart som symfoniker, som koncertkomponist og som underholdningskomponist. Mozart: Symfoni nr. 35, (Haffner). Mozart: Hornkoncert nr. 2. Mozart: Eine kleine Nachtmusik. Mozart: Klaverkoncert nr. 26. Francesco Piemontesi, klaver. Rob van de Laar, horn. Mozarteum-orkestret, Salzburg. Dirigent: Andrew Manze. (Haus für Mozart, Salzburg 8. august).
22.00 Natsværmeren. – med klassisk musik og det, der ligner. (Sendt første gang 28. november 2018).
00.05 Intermezzo
00.15 Aftryk – Frihed er det bedste guld
02.03 P2 Klassisk
03.03-05.00 Natsværmeren

P3

05.00 Radioavisen
05.03 Natradio
08.04 P3 Morgen
10.04 Skænderigsretten
12.00 Nyheder
12.04 Solskin på P3
14.04 Curlingklubben
Har du nogensinde tænkt over, hvor man må vaske sin menstruationskop? Om man kan blive venner med en meget ældre mand, man lige har mødt? Eller om folk virkelig bruger smøreost som dip ligesom i reklamerne? For at du ikke skal føle dig alene med dine (og vores) problemer, stiller vi spørgsmålstegn ved alle de ting, som du ikke havde tænkt over, at du går og tænker over.
16.04 Påstand mod påstand
18.04 Popdatering.
21.03 Kollektivet. og Helle Helle.
00.05-05.00 Natradio

P4

05.00 Radioavisen
05.03 Morgenklubben
06.05 Regionale programmer
10.03 Klar Vikar på 4'eren
12.00 Radioavisen
12.15 P4 Play
14.03 Pop op
15.03 Regionale programmer. – med nyheder hver halve time. Reportager, musik, trafik og aktuelle begivenheder.
18.05 P4 Aften.
Vi sætter musik til din aften, og giver dig det bedste af både nye og gamle hits. P4 Aften er Danmarks største levende jukebox med godt selskab, underholdning og masser af musik. Vi sender direkte fra 18 til 21, hvor du har mulighed for at få opfyldt dit musikønske.
21.03 P4 Aften
00.05-05.00 P4 Natradio

Radio 4

06.05 Radio4 Morgen
09.05 Ring til Due
10.05 Den nye rumalder
11.05 Sportsugen
12.00 Nyheder på Radio4
12.10 Kraniebrud
13.05 Comedy-kontoret
14.05 Kræs
15.05 4-toget
17.05 Stream and chill
18.05 Specialklassen (G)
19.05 Aftenradio
21.05 Kræs (G)
22.05 TalentLab
00.00 Nattevagten
02.00 Fremkaldt (G)
02.55 Talentlab highlights
03.10 Nattevagten highlights
04.10 Selskabet (G)
05.05-06.05 Comedy-kontoret (G)